

Intervju s sogovornico iz sveta mode.
Foto: Katja Smolar, Celje, 12. 7. 2012

Teren včasih zahteva različna prevozna sredstva.
Foto: Sebastjan Weber, Celje, 10. 7. 2012

pomena premoženjsko stanje ter široka izobrazba, ki seveda ni nujno zgolj formalna. Prav tako so pomembni družbena aktivnost, pojavljanje v določenih kavarnah, gledališčih, obiskovanje koncertov in podobno. Sodobno meščanstvo torej temelji na osnovah in vrednotah tradicionalnega meščanstva, ni pa več tako družbeno izpostavljeno, ne poudarja razlik ter svojega meščanstva ne »obeša na veliki zvon«. Sodobnega meščanstva tako ne dojemamo več kot družbenega sloja, temveč kot družbeni status, ki v nasprotju s pomenom družbenega statusa iz preteklosti, ko je ta imel zgolj in le ekonomsko vsebino, danes prinaša zlasti določen vpliv in ugled. Ključne lastnosti, po katerih naj bi bilo torej mogoče prepoznati sodobne meščane, so visoke moralne norme, ustrezen družbeni kapital, predvsem pa stanje duha.

Tjaša Novak, Špela Noč, Vita Zalar, Tjaša Kunst

Ostanki tradicionalnega načina meščanskega življenja v Celju

Ali lahko v Celju sploh še govorimo o tradicionalnem meščanstvu? Kako so se spreminjale meščanske navade, in predvsem, katere so se ohranile do danes? Med raziskovalnim delom smo opravile več intervjujev, predvsem s starejšimi prebivalci Celja. Pri tem smo ugotovile, da ljudje pojem meščanstva različno dojemajo in se na podlagi tega tudi različno opredeljujejo. Meščanstvo je med ljudmi najpogosteje definirano skladno z geografsko opredelitvijo, nekateri pa meščanstvo razumejo kot način življenja oziroma kot statusni simbol. Zadnji dan delavnice je bil namenjen kabinetnemu delu oziroma analizi zbranega gradiva ter predstavitvi rezultatov.

Ugotovile smo nekaj pglavitnih značilnosti meščanskega načina življenja pred drugo svetovno vojno, ki so se ohranile do danes. Ena od značilnosti so ostanki nekdanje oblačilne kulture. Od sogovornikov smo izvedele, da so se Celjani še nekaj let po vojni udeleževali promenade, kjer je bilo mogoče opaziti bolj razkošno oblečene meščane, nato pa so te razlike kmalu popolnoma izginile in vzpostavila se je nova elita. Značilnost, ki se je v veliki meri ohranila vse do danes, je druženje v kavarnah (predvsem v kavarni hotela Evropa) v krogu znancev in prijateljev. S tem je povezan tudi ritual, da gredo po dopoldanskem obisku tržnice

v kavarno, kjer se še danes srečujejo stalna omizja. Naslednji ohranjeni atribut meščanstva je redno obiskovanje gledališča in drugih kulturnih prireditev kot izkazovanje svojega socialnega statusa in omikanosti.

Razločevanje med javnim in zasebnim življenjem je še vedno zelo pomembno, zlasti pri oblačilni kulturi, saj se starejši meščani še vedno uredijo za vsakodnevni odhod v mesto. Ena od značilnosti meščanov ostaja družbena angažiranost, čeprav se manifestira na drugačen način kot v preteklosti. Včasih so se množično udeleževali v društvi, nekateri tudi kot mecen, danes pa individualno ohranjajo občutek povezanosti z dogajanjem v mestnem središču. Socialne mreže, ki so obstajale že pred drugo svetovno vojno, so se med starejšimi meščani ohranile do današnjega časa. Zgoraj navedene značilnosti so se seveda ohranile le pri peščici starejših prebivalcev Celja.

Naša ugotovitev je, da so značilnosti, ki so nekdanj odlikovale tipičnega meščana, že pretežno izginule oziroma se danes manifestirajo v veliko manjši meri. Poglavitni razlog za to sta druga svetovna vojna kot izredna prelomnica v družbenem razvoju in po njej drug družbeni red.

Polona Sitar in Tanja Kovačič

Meščanstvo kot vrednotna kategorija

Meščani so po pripovedovanju naših sogovornikov iz Celja nekoč bivali v mestu, njihov način življenja pa se je razlikoval od delavcev ali kmetov. Oblačili so se elegantno, upoštevali primerne družbene vrednote in predstavljali vzor drugim ljudem. Bili so družbeno angažirani, ljubili so svoje mesto in zanj skrbeli. Ker so izredno cenili izobrazbo, so stremeli vsaj h končanju gimnazije, k učenju tujih jezikov in igranju klavirja. V prostem času so potovali, obiskovali koncerte klasične glasbe, gledališča in baletne predstave, saj jih je odlikoval občutek za lepoto in umetnost.

Danes za pojem meščanstva geografski dejavnik bivanja v mestu nima več prvotnega pomena. Pomembnejši je ugled človeka, ki se zrcali na športnem, ekonomskem ali kulturnem področju. Koncept meščanstva je tako predvsem vrednotna kategorija in življenjski nazor, saj je meščan nekdo, ki je doberdelen in po-